

Bez eksperymentów: Armin Laschet nowym przewodniczącym CDU

Kamil Frymark

16 stycznia delegaci CDU w trakcie cyfrowego zjazdu partyjnego wybrali nowym przewodniczącym Armina Lascheta, premiera Nadrenii Północnej-Westfalii (NRW). W drugiej turze otrzymał on 521 głosów i pokonał faworyta zwolenników konserwatywnego profilu ugrupowania Friedricha Merza (466 głosów). Formalnie głosowanie zostanie potwierdzone korespondencyjnie, bowiem nie ma ustawowych regulacji zezwalających na całkowicie elektroniczny wybór władz partii. Na karcie do głosowania znajdzie się wyłącznie nazwisko Lascheta, a wynik zostanie ogłoszony 22 stycznia. Zjazd CDU był kilkakrotnie przekładany z powodu pandemii. W jego trakcie doszło do kilku prób ataków hakerskich, które jednak nie wpłynęły na przebieg wirtualnego spotkania.

Komentarz

- Laschet wygrał dzięki gwarancji utrzymania dotychczasowego kursu partii, wypracowanego przez kanclerz Angelę Merkel, oraz poparciu partyjnego establishmentu (1001 delegatów na zjazd to w większości członkowie władz CDU oraz deputowani do Bundestagu i parlamentów krajów związkowych). Na jego korzyść przemawiały: zdolność negocjacyjna (w NRW od 2017 r. utrzymuje on koalicję rządzącą z liberałami z przewagą jednego głosu), wieloletnie doświadczenie rządowe w najludniejszym kraju federacji oraz umiejętność integrowania partii (dowiodł tego, odbudowując struktury landowe CDU po porażce wyborczej w 2012 r.). O jego zwycięstwie zdecydowało również bardzo dobre, osobiste wystąpienie na zjeździe, wyróżniające się na tle słabszych przemówień konkurentów.
- Głównym wyzwaniem dla Lascheta będzie scalenie podzielonej partii (wygrał przewagą jedynie 55 głosów) przed wyborami do Bundestagu we wrześniu 2021 r. Jego kontrkandydat uzyskał duże poparcie szczególnie wśród reprezentantów kół gospodarczych, w landach wschodnich, a także m.in. w Badenii-Wirtembergii i Nadrenii-Palatynacie. Odrzucenie przez Merza propozycji wejścia do prezydium ugrupowania przy jednoczesnym wysunięciu żądania wejścia do rządu Merkel jako minister gospodarki w miejsce jednego z jej najbliższych współpracowników Petera Altmaiera utrudni proces konsolidacji partii po wyborach nowych władz. Kanclerz ogłosiła, że nie zamierza zmieniać składu rządu. Laschet będzie prawdopodobnie dążył do politycznego zagospodarowania młodych polityków konserwatywnych z obozu Merza (np. wiceprzewodniczącego frakcji CDU/CSU w Bundestagu Carstena Linnemanna).

- Zwycięstwo w wyborach na przewodniczącego CDU nie przesądza o mianowaniu Lascheta na kandydata całej chadecji na kanclerza. Zależy to od ustaleń – które zapadną zapewne w kwietniu lub maju – między CDU a bawarską CSU, tworzących wspólny klub parlamentarny w Bundestagu. Przewodniczący CSU, charyzmatyczny premier Bawarii Markus Söder zdecydowanie wyprzedza Lascheta w sondażach popularności (według badania dla telewizji publicznej ZDF z 15 stycznia na stanowisku kanclerza Södera widziałoby 54% Niemców, a Lascheta – 28%). W przypadku słabszych wyników CDU w najbliższych wyborach do parlamentów krajów związkowych w Badenii-Wirtembergii i Nadrenii-Palatynacie (14 marca) pozycja nowego lidera partii będzie słabła. Ostatnie sondaże wskazują na wyrównane poparcie w obu landach dla CDU (ok. 30%) oraz jej głównych rywali – Zielonych w Badenii-Wirtembergii (30%) oraz SPD w Nadrenii-Palatynacie (ok. 28%) – ale w obu przypadkach jej kandydaci muszą zmierzyć się z popularnymi premierami krajów federacji, co będzie dodatkowym ułatwieniem dla Zielonych i SPD.
- Sprawdzianem dla Lascheta będą także wybory w Saksonii-Anhalt (6 czerwca), które pokażą zdolność CDU do walki z AfD (23% poparcia) o konserwatywnych głosujących i do stworzenia koalicji bez poparcia jej oraz postkomunistycznej lewicy (Die Linke – 17%). Delegaci na zjazd CDU z landów wschodnich byli szczególnie przychylnie nastawieni do konserwatywnej wizji polityki zaproponowanej przez Merza. W wyborach do Bundestagu w 2017 r. na CDU oddano tam 27% głosów, na AfD – 22%, a na Lewicę – 18%. Wybory landowe odbędą się w tym roku także we wschodnioniemieckich Turynii i Meklemburgii-Pomorzu Przednim (26 września), ale będą one połączone z wyborami do Bundestagu.
- Działania Lascheta ogranicza m.in. wzrost popularności kanclerz Merkel w okresie pandemii. Wpływa to korzystnie na notowania CDU (także w landach), ale pośrednio osłabia nowego przewodniczącego, gdyż jego dotychczasowe posunięcia przeciwpandemiczne oceniano negatywnie. W celu zwiększenia rozpoznawalności na poziomie federalnym Laschet będzie dążył do wypracowania zasad współpracy z Merkel. Brak jasnych reguł współdziałania z kanclerz był jedną z przyczyn porażki poprzedniej przewodniczącej CDU Annegret Kramp-Karrenbauer. W odróżnieniu od sytuacji „dwuwładzy” po wyborach na stanowisko przewodniczącego partii w 2018 r. kanclerz Merkel stosunkowo krótko pozostanie szefową niemieckiego rządu, co pozwoli uniknąć długiego okresu konkurencji, działającego na niekorzyść Lascheta. Do wyborów federalnych pozostanie on na stanowisku premiera NRW.
- Organizacja w pełni cyfrowego zjazdu CDU dowiodła dobrego przygotowania chadecji do zorganizowania kampanii wyborczej w czasie pandemii. Jest to w dużym stopniu zasługa sekretarza generalnego partii Paula Ziemiaka, który zachowa fotel do wyborów i wzmocni swoją wewnątrzpartyjną pozycję w kontekście ewentualnych przyszłych stanowisk ministerialnych. Dzięki uzyskaniu bardzo dobrego wyniku w wyborach na przewodniczącego CDU również Norbert Röttgen, przewodniczący komisji spraw zagranicznych Bundestagu, umocnił swoją pozycję w ugrupowaniu i wszedł w skład jego nowego prezydium.

Poglądy polityczne Armina Lascheta

- Laschet będzie koncentrował się na polityce wewnętrznej, szczególnie w związku z trwającą pandemią. W NRW zasłynął jako zwolennik zdecydowanej polityki wobec przestępczej działalności klanów arabskich. W polityce gospodarczej będzie zabiegał o utrzymanie przemysłowego charakteru niemieckiej gospodarki, nawet kosztem polityki klimatycznej. Wielokrotnie wskazywał na konieczność zagwarantowania niskich cen prądu dla przemysłu oraz utrzymania dostaw gazu ziemnego, m.in. z Rosji, jako gwarancji powodzenia transformacji energetycznej. Laschet sprzeciwia się podnoszeniu podatków i postuluje powrót do zrównoważonego budżetu po pandemii, ale nie jest dogmatykiem – w obu przypadkach pozostawia sobie przestrzeń do negocjacji z partnerami koalicyjnymi. Szczególną wagę przykładą do cyfryzacji (proponuje utworzenie odrębnego ministerstwa). W NRW zaskarbił sobie przychylność przedsiębiorców skutecznym ograniczeniem biurokracji.
- W polityce europejskiej Laschet będzie dążył do zacieśnienia współpracy z Francją, ma dobre relacje z prezydentem Emmanuelem Macronem, co ułatwi nowemu przewodniczącemu CDU rozwijanie aktywności międzynarodowej. Dotychczas krytykował niedostateczną inicjatywę Niemiec (w tym *de facto* kanclerz Merkel) w polityce europejskiej. Opowiada się za aktywniejszą postawą Unii (w tym m.in. głosowaniem większościowym w sprawach polityki zagranicznej) w polityce sąsiedztwa, rozumianego głównie jako południe UE. W swoich wypowiedziach wskazuje na konieczność wzmocnienia „suwerenności” europejskiej (bez podawania szczegółów).
- W polityce wobec Chin opowiada się za kontynuacją linii kanclerz Merkel, w tym za priorytetem dla ochrony interesów niemieckiego przemysłu. Sprzeciwiał się wykluczeniu Huawei z przetargów o koncesje na szybki Internet 5G w RFN. W relacjach z Rosją należy do zwolenników utrzymania dotychczasowych sankcji UE przy jednoczesnej gotowości do dialogu, szczególnie w kwestiach międzynarodowych oraz dotyczących klimatu. Opowiadał się za ukończeniem Nord Streamu 2, a także za negocjacjami z Rosją w sprawie zakończenia wojny w Syrii (wcześniej oskarżał USA o wspieranie Państwa Islamskiego w walce z reżimem Asada). W NRW wspomaga inicjatywy stowarzyszeń Niemców pochodzenia rosyjskiego (np. budowę w Detmold muzeum historii kultury Niemców rosyjskiego pochodzenia). Wskazuje na znaczenie Stanów Zjednoczonych jako najważniejszego dla RFN partnera w polityce bezpieczeństwa. W trakcie dotychczasowych wizyt w USA (m.in. w lutym 2019 r. w Nowym Jorku spotkał się z sekretarzem generalnym ONZ oraz gubernatorem New Jersey) koncentrował się na kwestiach gospodarczych i wspólnych międzyuniwersyteckich projektach naukowych.
- W swoich dotychczasowych wypowiedziach o Polsce Laschet wskazuje przede wszystkim na podobieństwo wyzwań stojących przed Polską i NRW w zakresie zapewnienia trwałych i opłacalnych źródeł energii. W trakcie debaty kandydatów przed wyborami na przewodniczącego CDU opowiedział się za uchwalonym mechanizmem warunkowości powiązania budżetu UE z zasadami praworządności. We wcześniejszych wypowiedziach wskazywał, że kwestie „szczegółowych analiz prawnych nie powinny blokować wzajemnej współpracy”. Laschet w kwestii polityki migracyjnej należy do kontynuatorów Merkel. Uważa zarazem, że państwa niezgadzające się na podział uchodźców powinny bardziej skoncentrować się na ochronie zewnętrznych granic Unii (również finansowo). Wskazuje także na „zrozumiałe argumenty Polski w sprawie

przyjmowania przybyszów z Ukrainy”.